

Kruunupyyn kunnan konserniohje

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 10.6.2024 § 25

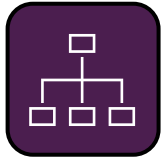

Sisällysluettelo

1	Määritelmät	3
2	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet	4
3	Konserniohjeen soveltamisala.....	5
4	Konserniohjeen käsittely ja sen sitova luonne.....	6
5	Tehtäväjako ja toimivaltuudet	7
5.1	Konsernijohto.....	7
5.2	Kunnanvaltuusto	7
5.3	Kunnanhallitus.....	7
5.4	Liike- ja riskienhallintajaosto.....	8
5.5	Lautakunnat.....	9
5.6	Kunnanjohtaja.....	9
5.7	Toimialajohtajat.....	10
5.8	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.....	10
6	Tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpano	10
7	Omistajan ennakkokannan hankkiminen.....	11
8	Kuntakonsernin talouden suunnittelu ja ohjaus sekä rahoitus.....	13
9	Konserniraportointi ja tilinpäätös.....	14
10	Yhteisöjen tuotto	15
11	Tiedotus ja viestintä	16
11.1	Tiedot ja salassapito.....	16
11.2	Yhteistyö	17
11.3	Sopimusten hallinta	17
12	Tilintarkastus.....	18
13	Sisäinen valvonta, riskienhallinta, valmistautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin	18
14	Henkilöstöpolitiikka.....	19
15	Keskitetty konsernitoiminnot ja hankinnat.....	20
16	Hyvät hallinto- ja johtamistavat sekä menettelytavat yhtiökokouksissa.....	20
17	Konserniohjeen hyväksyminen.....	21

1 Määritelmät

Kuntakonserni

Kuntakonserni on yhteenliittymä erilaisia organisaatioita, jotka ovat kokonaan tai osittain kunnan omistamia tai ohjaita. Tämä yhteenliittymä voi sisältää kunnan omia yhtiöitä (tytäryhtiöitä) ja niiden tytäryhtiöitä.

Konserniohje

Konserniohje on ohjausasiakirja, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa menettelytapoja niin, että luodaan edellytykset kuntakonsernin ja kunnan muiden toimintojen johtamiselle kokonaisuutena yhtenäisten periaatteiden mukaisesti ja kunnan yleinen etu huomioon ottaen.

Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka on osa kuntastrategiaa, johon viitataan kuntalain 37 §:ssä ja jonka kunnanvaltuusto hyväksyy. Omistajapolitiikassa määritellään, missä yhteyksissä on perusteltua, että kunta toimii omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa asetetaan myös kriteerit omistamisen vaikutusten arvioinnille ja kustannustehokkuudelle. Omistajapolitiikka antaa suuntaviivat omistajaohjauksen sisällölle ja konkretisoituu kuntakonsernien tavoitteina kunnan talousarviossa.

Omistajaohjaus

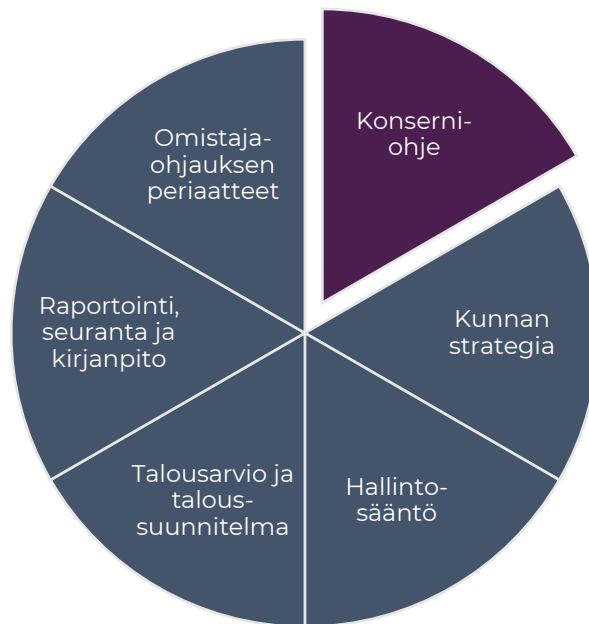

Kruunupyyn kunnan omistajaohjauksen periaatteet on hyväksytty kunnanvaltuustossa. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimia, joilla kunta omistajana tai jäsenenä osallistuu yhtiön tai muun yhteenliittymän hallintoon ja toimintaan. Toimet voivat koskea sopimuksia yhtiön perustamisesta, yhtiöjärjestyksen määräyksiä, muita sopimuksia, henkilöstövalintoja, ohjeita kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muita kunnan määräävän vaikutusvallan käyttämistä.

2 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet

Konserniohjeen tarkoituksena on yhtenäistää kuntakonsernissa käytettäviä toimintatapoja, jotta koko konserni voisi toimia yhteisten ja kokonaisvaltaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös yhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Koko kuntakonsernille on yhteisiä tavoitteita, jotka on sisällytetty kunnan strategiaan. Kaksi keskeistä määriteltyä tavoitetta ovat "Kunnan omistajapolitiikka on avointa ja selkeää" sekä "Vahvistamme omistajuuttamme entisestään". Kunnan varsinaiset sisäiset määräykset toimivallasta annetaan kunnan hallintosäännössä. Alla oleva kuvio esittää ne ohjausasiakirjat, jotka ovat erityisen tärkeitä kunnan omistajapolitiikan kannalta.

Kuvio 1 Kuntakonsernin tärkeimmät ohjausasiakirjat

Konserniohjeen tavoitteena on yhtenäistää yhteisöjen ohjausta, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä, edistää tasapuolista kohtelua, tehostaa tiedotusta sekä varmistaa riittävien ja oikeiden tietojen raportointi kunnan konsernitilinpäätöksen laatimiseksi. Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kuntakonsernin johtamisedellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla, ottaen huomioon koko konsernin etu.

Kuntalain 47 §:n mukaisesti konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta,
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä,
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta,
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa,
- 5) konsernin sisäisistä palveluista,
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä,
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

3 Konserniohjeen soveltamisala

Kuntakonserni koostuu kunnasta, sen tytäryhteisöistä ja niiden tytäryhteisöistä. Tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on määräävä vaikutusvalta kirjanpitolain 5 §:n mukaisesti. Myös säätiöt, joissa kunnalla on määräävä vaikutusvalta, kuuluvat kuntakonserniin.

Kunnalla on kirjanpitolain 5 §:n mukaan määräysvaltaa yhteisöön, jos:

- sillä on enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen,
- sillä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänten enemmistö, tai
- se muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä.

Konsernikuva per 1.1.2024 on nähtävissä alla olevassa kuviossa.

Kuvio 2 Konsernikuva per 1.1.2024

4 Konserniohjeen käsittely ja sen sitova luonne

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnanvaltuustossa, jolloin siitä tulee sitova kunnan sisäisen toiminnan osalta. Omistajaohjauksessaan kunta ottaa huomioon kunkin yhteisön lainsäädännössä olevan periaatteen tasapuolisesta kohtelusta yhteisöjen omistajia kohtaan. Omistajaohjausta ei saa hoitaa siten, että yhteisön päätökset tai toimet antavat yksittäiselle omistajalle tai muulle osapuolelle perusteetonta etua yhteisön tai muiden omistajien kustannuksella.

Konserniohje käsitellään niiden tytäryhteisöjen hallituksissa, joissa kunnalla on määrävä vaikutusvalta – ohje tulee yhtiöoikeudellisesti sitovaksi vasta, kun tytäryhteisöjen hallitukset ovat hyväksyneet sen sitovaksi yhteisölle. Kuntakonsernissa hyväksyttyä konserniohjetta tulee noudattaa konsernin tytäryhteisöissä, ellei muuta johdu voimassa olevasta tytäryhteisöjä koskevasta lainsäädännöstä tai niiden yhtiöjärjestyksestä, osakassopimuksista tai säännöistä.

Jos konserniohjeeseen perustuvat yksittäiset ohjeet ovat ristiriidassa yhteisöä koskevan lainsäädännön kanssa, noudatetaan pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on viipymättä annettava kirjallinen selvitys ristiriidasta konsernijohdolle.

5 Tehtäväjako ja toimivaltuudet

5.1 Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, liike- ja riskienhallintajaosto, kunnanjohtaja, talous- ja henkilöstöjohtaja sekä tekninen johtaja. Jos tämä määritelmä poikkeaa hallintosäännön määritelmästä, hallintosäännön määritelmä on etusijalla. Myös konsernijohdon tehtävät ja toimivaltuudet määritellään hallintosäännössä. Konsernijohto vastaa kunnassa siitä, että omistajaohjaus toteutetaan ja konsernivalvonta järjestetään kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti.

5.2 Kunnanvaltuusto

- vahvistaa omistajapolitiikan, hyväksyy kuntakonsernin johtamisen yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet ja valvoo ylimmällä tasolla kuntakonsernin toimintaa
- päättää uusien konserniyhteisöjen perustamisesta: Samalla määritetään, miten yhteisö toteuttaa kunnan toiminta-ajatusta ja edistää kunnan tavoitteiden saavuttamista
- hyväksyy kuntakonsernin toiminnan keskeiset tavoitteet sekä tytäryhteisöjen tavoitteet
- nimittää kunnan edustajat kuntayhtymien ylimpiin elimiin, lukuun ottamatta kuntayhtymän kokouksia, joissa kunnanhallitus nimeää kunnan edustajan
- hyväksyy omistajaohjauksen periaatteet sekä konserniohjeen.

Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt osallistuvat omalta osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseen. Kunnan edustajien tytäryhteisöjen hallintoelimissä tulee toimia siten, että valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan.

5.3 Kunnanhallitus

- johtaa kuntakonsernia
- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä sekä valmistelee asiat valtuustolle

- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
- laatii, liike- ja riskienhallintajaoston valmistelun perusteella, puolivuositain valtuustolle raportin tytäryhteisöjen tavoitteiden saavuttamisesta ja niiden taloudellisen tilanteen kehittymisestä
- arvioi, liike- ja riskienhallintajaoston valmistelun perusteella, vuosittain omistajajärjestelmän onnistumista kokonaisuudessaan kuntakonsernin eduksi, riskienhallinnan ja menettelytapojen näkökulmasta ja toimittaa arvioinnin osana tilinpäätöksen käsittelyä valtuustolle
- nimittää kunnan edustajat kuntayhtymien kokouksiin ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät ohjeet.

Kunnanhallitus arvioi sisällön, eli miten se arvioi onnistuneensa omistajaohjauksessa. Tilintarkastaja arvioi, onko konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

5.4 Liike- ja riskienhallintajaosto

- valmistelee päätökset strategisten osakeomistusten hankkimisesta ja luovuttamisesta sekä hyväksyy osakassopimukset, yhtiöjärjestykset ja muut asiakirjat
- esittää ehdotuksia kunnanhallitukselle omistajapolitiikan suuntaviivoista ja konsernijohtamisen periaatteista
- seuraa ja arvioi, miten yhteisöjen tavoitteet on saavutettu ja niiden taloudellinen asema kehittynyt sekä tekee tarvittaessa ehdotuksia kunnanhallitukselle seurannan ja arvioinnin perusteella
- ilmaisee kunnan ennakkokannan ja näkemyksen ennen päätöksentekoa konserniohjeen edellyttämässä asioissa
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimeämisestä
- nimittää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
- nimeää edustajat yhtiökokouksiin ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät ohjeet
- määrittelee työnjaon konsernijohtajien viranhaltijoiden välillä kunkin tytäryhteisön ja osakasyhteisön osalta,

- vastaa siitä, että sisäinen valvonta järjestetään ja koordinoidaan tavalla, joka turvaa laillisen ja tuloksellisen toiminnan kunnassa
- hyväksyy arviointisuunnitelman riskienhallinta-, valvonta-, johto- ja hallintoprosesseille
- vastaa siitä, että riskienhallinta järjestetään siten, että merkittävät riskit kunnan toiminnassa tunnistetaan ja kuvataan, ja että riskin toteutumisen seuraukset, riskin toteutumisen todennäköisyys ja riskin hallinnan mahdollisuudet arvioidaan
- valmistelee kunnanhallitukselle kuvauksen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta, joka sisällytetään toimintakertomukseen
- antaa ohjeita niille henkilöille, jotka edustavat kuntaa konserniyhteisöjen hallintoelimissä siitä, miten kunta suhtautuu käsiteltäviin kysymyksiin
- nimittää vuosittain vuoden yrityksen, vuoden nuoren yrittäjän ja vuoden yksinyrittäjän Kruunupyyn kunnassa.

5.5 Lautakunnat

Lautakunnat valvovat niitä konserniyhteisöjä, jotka kuuluvat lautakunnan toimivaltaan ja ilmoittavat kunnanhallitukselle merkittävistä tapahtumista ja mahdollisista havaituista poikkeavuuksista.

5.6 Kunnanjohtaja

- johtaa konsernia ja aktiivisen omistajaohjauksen kautta edistää niiden yhteisöjen hallintoa ja toimintaa, joita hänen tulee ohjata
- seuraa säännöllisesti omistajaohjauksen toteutumista ja ilmoittaa tarvittaessa liike- ja riskienhallintajaostolle sekä tarvittaessa kunnanhallitukselle olennaisista tapahtumista ja mahdollisista epäkohdista, jotka on havaittu
- nimittää tarvittaessa kunnan edustajat muihin kuin tytäryhteisöjen ja yhteenliittymien yhtiökokouksiin tai vuosikokouksiin ja antaa tarvittaessa ohjeita hallituksen jäsenten valinnasta
- järjestää tavoitekeskusteluja konserniyhteisön johdon kanssa.

5.7 Toimialajohtajat

- hoitavat konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannan
- ilmoittavat liike- ja riskienhallintajaostolle ja tarvittaessa kunnanhallitukselle olennaisista tapahtumista ja mahdollisista epäkohdista, jotka on havaittu.

5.8 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja

Kuntalain 121 §:n mukaisesti kunnan tarkastuslautakunnan tulee huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida, onko konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti ja tilintarkastajan on erityisesti tarkastettava, onko velvoite laatia täydelliset konsernitilinpäätökset täytetty.

6 Tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpano

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanon tulee heijastaa erilaisia taustoja, näkökulmia ja erityisasiantuntemusalueita. Tämä siksi, että jokaisella yhteisön hallituksella on riittävä asiantuntemus toimintansa laajuuden mukaan taloudesta, liiketoiminnasta sekä kyky ohjata ja tukea kyseisen yhteisön operatiivista johtoa yhteisön kehittämisessä ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

Hallituksen jäsenten tehtävänä on edistää yhteisön ja kaikkien osakkeenomistajien etua riippumatta siitä, mikä taho on nimennyt heidät ehdokkaaksi hallitukseen. Yhteisön hallitukseen valitulla ehdokkaalla tulee olla tarvittava pätevyys tehtävää varten sekä mahdollisuus käyttää tarpeeksi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenten tulee pyrkiä saavuttamaan kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet.

Jos Kruunupyyn kunnan työntekijä nimetään rooliin tytäryhteisön, yhteenliittymän tai muun yhteisön hallituksen jäsenenä, puheenjohtajana tai toimitusjohtajana, on tärkeää varmistaa selkeät rajat näiden roolien välillä välttääksemme sekaannusta omistajaohjauksen aikana.

Jokaisen yhteisön hallituksen tulee kollektiivisesti omata riittävästi tietoa ja osaamista ainakin seuraavissa asioissa;

- asioissa, jotka liittyvät yhteisön toimialaan ja liiketoimintaan
- vastaavankokoisen yhteisön johtamiseen
- konsernin ja talouden hallintaan
- strategiaan
- sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan
- hyvään hallintotapaan
- kunnan konsernin toimintaan ja tavoitteisiin sekä kunnan eettisiin arvoihin
- yritysvastuuseen (mukaan lukien henkilöstöasiat)

Valittaessa kunnan edustajia yhteisöjen hallituksiin on noudatettava esteellisyysääntöjä. Henkilö, joka on 1) viranhaltija tai 2) luottamushenkilö ja samalla toimii hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana yhteisössä, jossa kunta on mukana, on esteellinen osallistumaan viranhaltijana tai luottamushenkilönä asian valmisteluun tai päätöksentekoon, jos yhteisö on asianosainen tai jos tämä voi aiheuttaa epäeettistä hyötyä tai vakavaa vahinkoa yhteisölle.

Hallituksen kokouspalkkio määräytyy yleensä kunnan hallintosäännössä vahvistetun kunnanhallituksen kokouspalkkion mukaisesti. Poikkeuksista sovitaan konsernijohdon kanssa.

7 Omistajan ennakkokannan hankkiminen

Omistajan – käytännössä liike- ja riskienhallintajaoston – kirjallinen ennakkokanta on hankittava jo valmisteluvaiheessa, sillä päätöksellä voi olla merkittävä vaikutus konsernin, kunnan tai tytäryhteisön taloudelliseen asemaan tai vastuuseen. Tytäryhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on jo valmisteluvaiheessa pyydettävä liike- ja riskienhallintajaostoa kirjallisesti ottamaan kantaa seuraaviin toimenpiteisiin ja vastattava siitä, että kanta kirjataan pöytäkirjaan:

- tytäryhteisöjen perustaminen ja lopettaminen
- merkittävä muutos yhteisön yhtiöjärjestyksessä, toiminta-ajatuksessa, toimialueella tai oikeudellisessa rakenteessa

- asiat, jotka olennaisesti poikkeavat tytäryhteisöille kunnan strategiassa tai talousarviossa asetetuista tavoitteista
- muutos yhteisön toiminnassa, joka saattaa johtaa siihen, että yhteisö menettää asemansa kunnan liittymäyksikkönä suhteessa kuntaan hankintalainsäädännön tai oikeuskäytännön mukaisesti
- merkittävä omaisuuden tai oikeuksien (myös aineettomien) hankinta, myynti, siirto tai panttaus
- merkittävä lainanotto ja lainananto sekä vakuuksien antaminen, takaukset tai muut merkittävät taloudelliset velvoitteet, jotka sitovat yhteisöä tai niiden ehtojen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muutos
- kiinteistö- ja yritysjärjestelyt
- osakkeiden merkintä, jos niiden hankinta tai omistaminen ei ole erityisesti annettu tehtäväksi yhteisölle
- johdannaisten käyttö
- muu seikka, joka merkittävästi vaikuttaa yhteisön tulokseen ja riskeihin
- yhteisön omaisuuden siirto tai yhteisön asettaminen konkurssiin tai selvitystilaan tai saneerausmenettelyyn
- merkittävän oikeuskäsittelyn aloittaminen
- sopimukset, jotka eivät liity yhteisön normaaliin liiketoimintaan tai sopimukset epätavallisilla ehdoilla yhteisön ja osakkaan tai hallituksen jäsenen välillä, tällaisten sopimusten muuttaminen ja sopimuksellisten oikeuksien luopuminen
- merkittävät henkilöstöpoliittiset päätökset, toimitusjohtajan valinta ja nimitys, toimitusjohtajan palkkajärjestelmä ja sen muutokset tai vastaavat asiat sekä kannustinjärjestelmän käyttöönotto ja muutokset
- yhteisön henkilöstön palkkiojärjestelmät ja järjestelmän muutokset
- yhteisössä noudatettavien työehtosopimusten valinta tai vaihto
- eläkeyhtiön valinta tai vaihto
- ehdotus osingonjaosta yhtiökokoukselle, jos se poikkeaa yhteisön normaalista osingonjakokäytännöstä.

Kunnan edustajalla on mahdollisuus pyytää kunnan kanta yhteisöä koskevaan asiaan liike- ja riskienhallintajaostolta, jos hän katsoo sen olevan tarpeellista.

Yhteisön toimitusjohtajan, tai jos yhteisöllä ei ole toimitusjohtajaa, hallituksen puheenjohtajan, tulee jo asian valmisteluvaiheessa tiedottaa konsernijohtolle seuraavista toimenpiteistä:

- toimitusjohtajan valinta
- pääomarakenteen muutos
- yhteisön työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen.

Jos asia, joka edellyttää kunnan kannan ennakkoselvitystä, ratkaistaan yhtiökokouksessa, kunnan kanta tulee sisällyttää siihen pöytäkirjaotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa.

Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa tai oikeudellista vastuuta. Muut kuin tytäryhteisöt veloitetaan tiedottamaan konsernijohtolle edellä mainituista asioista. Kunnan edustaja kussakin yhteisössä vastaa siitä, että konsernijohtoa tiedotetaan.

8 Kuntakonsernin talouden suunnittelu ja ohjaus sekä rahoitus

Kuntakonsernin talous suunnitellaan ja hoidetaan yhteisen taloudellisen kokonaisuuden pohjalta. Kunnanvaltuusto asettaa budjetissa tytäryhteisöjen toiminnalle ja taloudelle tavoitteet, jotka johdetaan kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden hyväksymistä.

Yhteistyössä asetettujen tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa, että tytäryhteisöjen toiminta on linjassa kuntakonsernin kokonaisvaltaisen edun kanssa. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua kunnanvaltuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat talouden hoitamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntakonsernin taloudellinen vastuu ja veloitteet tulee huomioida kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Siksi tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kunnalle tiedot, joita kunta

edellyttää tytäryhteisöjen tulos- ja rahoitussuunnitelmista sekä investointiohjelmista ja merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä yhteisöjen toiminnassa. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan tulee olla kustannustietoista ja tuottoisaa, mutta silti riskitöntä. Tietoja tulee antaa myös muun muassa tulevista konserni- ja yhteisöjärjestelyistä, suurista muutoksista yhteisöjen liiketoiminnassa ja toiminta-alueella sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

9 Konserniraportointi ja tilinpäätös

Kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa tavoitteet, jotka koskevat kuntaa ja kuntakonsernia. Investointien ja liiketoimintamallien suunnittelussa tytäryhteisöjen johdon ja hallituksen tulee varmistaa, että omistajalla – käytännössä liike- ja riskienhallintajaostolla – on riittävät tiedot (esim. laskelmat ja vaihtoehtoiset mallit) voidakseen antaa mielipiteensä ennen päätöksentekoa.

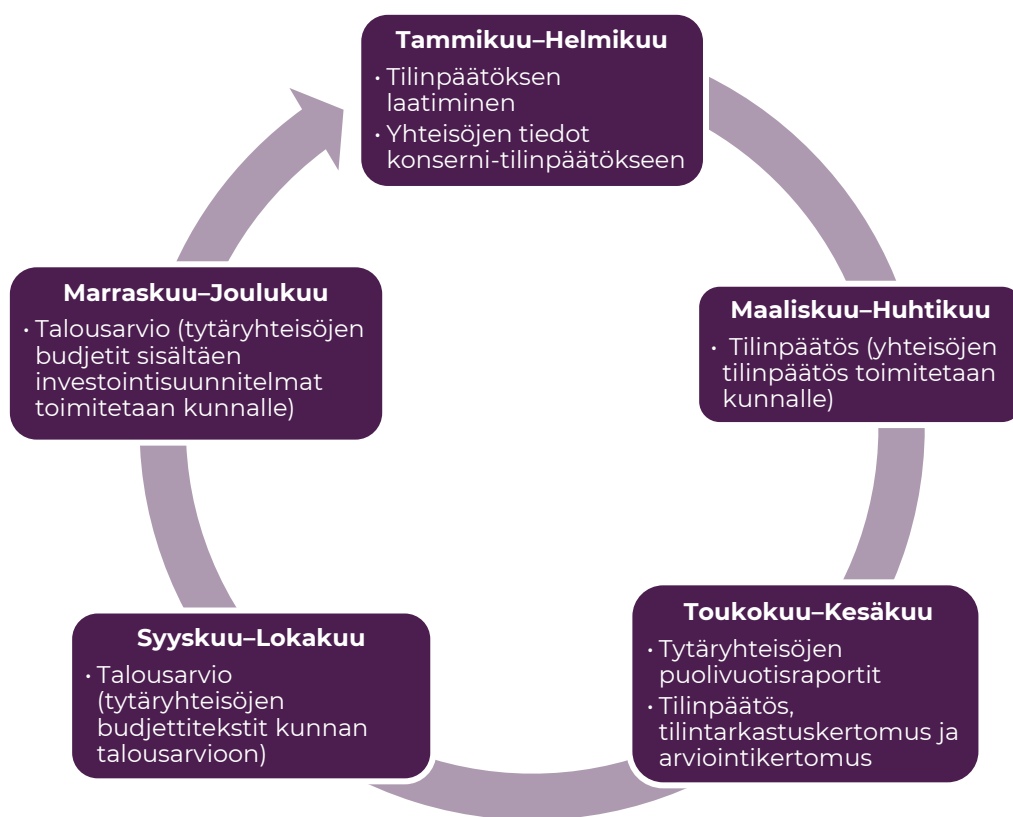
Kunnan tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle yhteisön seurantakertomukset, tilinpäätökset, tilintarkastuskertomukset ja mahdolliset osavuosisikatsaukset. Konsernitiilinpäätöksen laatimista varten tytäryhteisöjen on toimitettava tilinpäätöstiedot talousosastolle helmikuun loppuun mennessä.

Konserniyhteisön tulee toimittaa seuraavat tiedot:

- konsernitaseen laatimiseen tarvittavat tiedot
- budjettivertailut
- tiedot investoinneista
- tiedot lainanotoista
- tilinpäätösennusteet
- toimintakatsaukset
- tunnuslukujen seuranta
- ympäristönäkökohdat
- riskianalyysi
- raportit erillisen sopimuksen mukaan tarpeen vaatiessa

Konserniyhteisöjen tilikauden tulee vastata kalenterivuotta. Kunnan tulee saada kirjallinen raportti 30.6. mennessä koskien yhteisön toiminnan ja talouden kehitystä konsernijohtoon ilmoittamalla tavalla. Tytäryhteisöjen tulee lisäksi raportoida erikseen, jos toiminta ei kehity odotusten mukaisesti.

Yhteisöjen tulee ennen tilikauden alkua toimittaa konsernijohtolle budjetti alkavalle tilikaudelle. Merkittävät muutokset, jotka tehdään budjettiin tilikauden aikana, tulee raportoida konsernijohtolle. Raportoinnin vuosisuunnitelma löytyy alla olevasta kuviosta.

Kuvio 3 Vuosikello kuntakonsernin talouden suunnittelua ja raportointia varten

10 Yhteisöjen tuotto

Ellei toisin sovita, Kruunupyyn Sähkölaitos Oy:n osingoksi vahvistetaan 25 % voitosta, kuitenkin vähintään 100 000 euroa vuosittain. Osinko ei koskaan voi olla suurempi kuin tulos. Kunta ei laske tuottoa kunnan kiinteistöyhtiöistä ja muille tytäryhteisöille vahvistetaan vuosittain nimellinen osinko.

11 Tiedotus ja viestintä

Hyvä hallinto edellyttää luotettavaa ja riittävää tiedotustoimintaa. Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan tulee tiedottaa yhteisöille kunnan toiminnasta. Samalla on erittäin tärkeää, että viestintä tapahtuu molempiin suuntiin, jotta kuntakonserni voi kokonaisuutena pyrkiä yhteisten ja kokonaisvaltaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Yhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat sekä kunnan osalta liike- ja riskienhallintajaosto ja kunnanjohtaja vastaavat tiedotuksen järjestämisestä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnan ja muiden osakkeenomistajien yhteisöltä saamien tietojen perusteella nämä voivat arvioida yhteisön toimintaa ja tehdä päätöksiä omistuksestaan. Kunnan vuosittaisessa tilinpäätöksessä esitetään konsernirakenne, konsernitilinpäätöksen eri osat sekä liitetiedot. Tytäryhteisöt päättävät omien tarpeidensa ja lähtökohtiensa mukaan, miten ja missä laajuudessa ne tiedottavat palveluistaan, toiminnastaan ja taloudestaan muille sidosryhmille. Yhteisön hallituksen tulee varmistaa, että tiedotus on lainmukaista ja riittävää, ja että se soveltuvin osin noudattaa kunnan viestintästrategiaa. Yhteisöt päättävät itse visuaalista ilmettä ja brändiä koskevista kysymyksistä.

Tytäryhteisöjen tulee lisäksi tiedottaa konsernijohtolle erikseen ennen merkittävän asian julkistamista. Yhteisön hallituksen puheenjohtaja vastaa tiedotusvelvollisuuden toteutumisesta.

Yhteisön tiedotuksen tulee tukea konsernin kokonaisvaltaisia tavoitteita. Tytäryhteisöillä on mahdollisuus käyttää kunnan tiedotuskanavia sopimuksen mukaan kunnan johdon kanssa.

11.1 Tiedot ja salassapito

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöillä on oikeus saada tietoja kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnasta konsernijohtolta, ellei salassapitosäännöksistä muuta johdu. Yhteisön osalta tiedonantoa yhteisöstä ja tiedon järjestämistä koskevat vastuut kuuluvat yhteisön hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Viestintään ja tietojen antamiseen liittyvissä asioissa on noudatettava kunnan yleisiä tiedonantoperiaatteita sekä julkisuus- ja salassapitosäännöksiä.

Salassa pidettäviin tietoihin liittyen luottamushenkilöillä on salassapito- ja vaitiolovelvollisuus, ja rikoslain mukaan on rangaistavaa rikkoa tätä velvollisuutta. Tietojen pyyntö on esitettävä kirjallisesti konsernijohdolle.

Ennen tietojen luovuttamista yhteisön tulee arvioida, voiko tiedot antaa ilman haittaa yhteisölle. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa saamiaan tietoja, jotka hän on saanut tiedonsaantioikeuden perusteella, koska tiedot on tarkoitettu ainoastaan hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävien hoitamista varten.

Yhteisön lähettämät asiakirjat kunnalle ovat julkisia siten kuin viranomaistoiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Asiakirjoista on ilmentävä, ovatko ne salassa pidettäviä.

11.2 Yhteistyö

Kunnan edustajien tulee toimia siten, että konsernin toiminta on linjassa kunnan tavoitteiden kanssa ja että emoyhtiö ja tytäryhteisöt tekevät yhteistyötä, kun se on hyödyksi koko konsernille. Yhteistyötä voidaan harjoittaa muun muassa seuraavissa asioissa:

- rahoitus
- riskienhallinta
- henkilöstöpolitiikka
- erilaiset tukipalvelut
- hankintakysymykset

11.3 Sopimusten hallinta

Sopimusperustainen johtaminen on keskeistä kunnan ja kuntakonsernin johdossa. Omistajajohtaminen perustuu tuolloin neuvotteluihin sopimuskumppaneiden kanssa, sopimusten valmisteluun, solmittuihin sopimuksiin ja sopimusten valvontaan. Kunnan etujen turvaamiseksi sopimusehdot on valmisteltava huolellisesti. Valmistelu ja valvonta koskevat erityisesti riskienhallintaa sopimuksissa ja varmistavat, että kunnan päätöksentekijät saavat tarvittavat tiedot.

Puutteet henkilöstön sopimusosaamisessa, sopimusehtojen valmistelussa tai sopimusten valvonnassa aiheuttavat merkittäviä riskejä kunnalle. Myös puutteet riskikartoituksessa, sopimusprosesseissa, vastuuhenkilöiden nimittämisessä ja tiedonvälityksessä voivat johtaa taloudellisiin vahinkoihin ja antaa huonon kuvan kunnasta.

12 Tilintarkastus

Kunnan tarkastusyhteisö tulee valita tilintarkastajaksi kunnan tytäryhteisöille, ellei tarkastuksen järjestämisessä ole perusteltua syytä poiketa tästä. Tilintarkastaja tulee valita kaikille kunnan tytäryhteisöille, vaikka yhteisöä koskevat määräykset sallisivatkin toiminnantarkastajan valinnan. Asia tulee ottaa esille yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tietoja tytäryhteisöiltä arvioidakseen, onko valtuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko kuntakonsernin toiminta järjestetty tuloksellisesti. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön elimen jäsenen tai työntekijän kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa ulkopuolisille salassa pidettäviä tietoja, joita hän on saanut tietoonsa.

13 Sisäinen valvonta, riskienhallinta, valmistautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Yhteisön hallituksen tulee huolehtia toimivasta johtamisjärjestelmästä ja säännöllisestä raportoinnista, joka on suhteessa liiketoiminnan luonteeseen ja laajuuteen.

Yhteisön hallitus vastaa siitä, että sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet on määritelty ja että yhteisössä seurataan valvonnan toimivuutta. Yhteisön hallituksen tulee säännöllisesti arvioida, miten yhteisön sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä toimivat.

Yhteisön hallituksen tulee varmistaa, että yhteisön toiminnan riskit tunnistetaan, arvioidaan ja seurataan sekä että riskienhallinnalle on määritelty periaatteet. Yhteisön hallitus vastaa kokonaisvastuusta yhteisön riskienhallinnassa. Tilintarkastaja arvioi organisaatiossa olevia prosesseja, joissa merkittävät riskit on ymmärretty ja käsitelty asianmukaisesti.

Kunnan tytäryhteisöjen tulisi valmistautua mahdollisiin häiriötilanteisiin laatimalla lakisäätteiset valmiussuunnitelmat. Valmiussuunnitelman laatimisesta vastaava taho, samoin kuin pelastussuunnitelma, tulisi ottaa huomioon myös tytäryhteisöjen mahdollisissa alihankintasopimuksissa ja ostopalvelusopimuksissa.

14 Henkilöstöpolitiikka

Konserniin kuuluvien eri yhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa kunnan henkilöstöstrategiaa ja kuntastrategiaa. Nämä ovat saatavilla kunnan verkkosivustolla.

Yhteisön hallitus päättää yhteisön organisaatiomallista neuvoteltuaan siitä konsernijohdon kanssa. Tytäryhteisöillä on oikeus palkata henkilöstöä ja päättää henkilöstösuhteiden päättämisestä liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Uutta henkilöstöä palkattaessa tytäryhteisöjen tulee kuitenkin ottaa huomioon mahdolliset tarpeet sisäiseen henkilöstön siirtoon konsernissa. Henkilöresursseja käytetään mahdollisimman joustavasti koko konsernissa. Yhteisön henkilöstö voi osallistua konsernin sisäiseen työkiertoon.

Konsernilla on yhtenäiset periaatteet palkka-asioissa, henkilöstön kehittämisessä ja koulutukseen osallistumisessa. Yhteisön henkilöstö voi osallistua kunnan järjestämiin koulutuksiin.

Henkilöstöedut ja työnantajan tuki henkilöstön työhyvinvointi- ja virkistystoimintaan ovat samalla tasolla koko konsernissa. Sama pätee työajan käyttöä työhyvinvointitoimintaan ja virkistystoimintaan. Henkilöstöpalveluiden sisällöstä tehtävät päätökset kuuluvat yhteistoimintamenettelyn piiriin. Jokainen yhteisö vastaa henkilöstöpalveluiden kustannuksista.

Kunnan palveluksessa oleva luottamushenkilö voi edustaa myös yhteisön jäseniä kunnan kanssa solmitun sopimuksen puitteissa.

15 Keskitetyt konsernitoiminnot ja hankinnat

Kunnan ja yhteisöjen välillä tavoitellaan hankintoja sekä palvelujen ostoa ja myyntiä siten, että ne ovat kokonaistaloudellisesti mahdollisimman edullisia. Hankintatoiminnassaan konserniyhteisöt noudattavat julkisia hankintoja koskevia määräyksiä, noudattavat kunnan hankintaohjeita ja osallistuvat päätettyihin hankintajärjestelmiin.

Kunta ja tytäryhteisöt tekevät yhteistyötä tukitoimintojen järjestämisessä, kun se on hyödyllistä koko konsernin kannalta. Yhteistyötä voidaan harjoittaa muun muassa seuraavissa asioissa:

- rahoitus
- vakuutukset
- henkilöstön käyttö
- henkilöstöpalvelut
- hankinnat
- ajoneuvojen ja koneiden käyttö

Konsernin yhteistyötä edellä mainituissa asioissa koordinoi kunnan talous- ja henkilöstöjohtaja.

16 Hyvät hallinto- ja johtamistavat sekä menettelytavat yhtiökokouksissa

Hyvien hallinto- ja johtamistapojen tarkoituksena on harmonisoida niiden tytäryhteisöjen johto ja hallinto, jotka kuuluvat kuntakonserniin sekä varmistaa hyvien liiketoimintaperiaatteiden, avoimuuden, oikeanlaisen tulostiedon, tilintarkastuksen ja riskienhallinnan toteutuminen sekä kunnan omistuksen hallinta tuottavalla ja luotettavalla tavalla. Tehokas johto- ja hallintajärjestelmä edellyttää vuorovaikutusta yhteisön hallituksen, johdon ja tilintarkastajien välillä. Toiminnassa noudatetaan osakeyhtiölakia ja muita määräyksiä, ja yhteisön elimet hoitavat heille määrätyt tehtävät.

Yhtiökokouksen ajankohta ja kokouksessa käsiteltävät asiat ilmoitetaan kunnan nimeämälle edustajalle viimeistään kaksi viikkoa ennen kokouksen ajankohtaa. Kokouskutsun yhteydessä lähetetään tarvittava materiaali. Mikäli edellä mainittua aikataulua ei käytännön syistä voida noudattaa, sovitaan poikkeavasta menettelystä erikseen.

Yhteisön hallituksen puheenjohtaja sekä toimitusjohtajan tulee olla läsnä yhtiökokouksessa.

17 Konserniohjeen hyväksyminen

Nämä konserniohjeet on hyväksytty kunnanvaltuustossa, 10.6.2024 § 25, sekä seuraavissa elimissä:

- Fastighets Ab Kronoby bostäderin hallitus, 10.9.2024 § 5
- Fastighets Ab Heimsjöledenin hallitus, 21.8.2024 § 5
- Kruunupyyn Sähkölaitoksen hallitus, 21.8.2024 § 9
- Kronoby Vatten och Avlopp hallitus, 10.9.2024 § 29
- Terjärv Vatten och Avlopp hallitus, 26.9.2024 § 4